

Pacte de mort a Brussel·les

La darrera proposició del govern espanyol al Consell de Ministres de Medi Ambient de la Comunitat Econòmica Europea perquè les centrals tèrmiques redueixen les emissions de sofre en un 50 per cent, amb un terme límit situat a l'any 2.002, han causat sorpresa i indignació als municipis afectats. La proposta espanyola, que plantejava un terme intermedi per a 1997, amb una reducció per a tal data del 40 per cent, va ser la resposta de la delegació espanyola al plantejament fet des de la CEE.

La comissió de ministres de Medi Ambient va presentar una iniciativa que retallava els terminis, on es determinava una reducció del 34 per cent d'emissions sulfuroses per a 1993 i del 45 per cent per a 1988. La filosofia de la CEE es basa a donar prioritat al factor temps, atesa la importància d'aquest en els processos de contaminació per sofre i la consegüent catàstrofe ecològica. Per contra, a Brussel·les, la delegació del Ministeri d'Obres Públiques i Urbanisme va jugar a ajornar les dates d'aplicació, a canvi de fer més estrictes els mesuraments.

Mentre les masses forestals de les comarques dels Ports i el Maestrat continuen degradant-se, el govern central es troba immers en un món d'informes i declaracions contradictòries molt llunyanes de la realitat ecològica de la zona.

Albert Vicent

Al fons de la qüestió, hi ha l'interès que l'estat té perquè les centrals tèrmiques d'Endesa, amb majoria de capital estatal, continuen funcionant al màxim ritme possible durant el major temps viable. Les centrals contaminants, aquelles que utilitzen com a combustible carbons amb elevats percentatges de sofre, continuen repartint importants beneficis econòmics, que primen sobre els criteris ecològics. La joia d'aquesta negra corona és la central tèrmica d'Andorra (Terol), ja que

VICENT GAMIR

VICENT GAMIR

La posició del govern valencià, respecte a les instal·lacions d'Endesa, ha evolucionat fins a comprometre's amb la postura de les zones afectades.

Tot i mantenir que no contamina, Endesa ja intenta reduir les emissions de sofre.

en les rodalies hi ha el 55 per cent de les reserves de carbó de l'estat.

Coincidint amb aquests fets, el diputat provincial i alcalde socialista de Vilafranca (el Ports), Rogeli Tena, ha tret a la llum un extens i documentat informe sobre la contaminació a les comarques del Maestrat i els Ports, partint de la tesi que la contaminació que afecta 200.000 hectàrees té l'origen a la central tèrmica d'Andorra. El text, titulat *Una història que ve de llarg*, recull tota una sèrie de dictàmens i estudis elaborats per diferents organismes, als quals es conclou que la tèrmica propietat d'Endesa és la responsable de la contaminació.

Un monstre amb peus de fang

La construcció de la Central Tèrmica d'Andorra fou aprovada el 1975 pel Ministeri d'Indústria, amb la intenció d'explotar els lignits de baixa qualitat que es troben en una comarca econòmicament deprimida. Ja en aquella ocasió, foren molts els especialistes que van preveure que la combustió del carbó —amb una concentració mitjana de sofre del 7 per cent i nivells màxims que han arribat fins el 12 per cent— comportaria la formació d'estrats amb un elevat component sulfurós, que incidiria negativament en l'ecosistema.

Desatases les advertències, quatre anys després, la central entrava en funcionament i el 1982 van aparèixer els primers símptomes del que després esdevindria una catàstrofe ecològica.

Davant l'evidència dels informes, Endesa sempre ha eludit responsabili-

tats i els seus directius han actuat en un doble sentit. D'una banda, han intentat incidir en l'opinió pública afirmant que la mort vegetal és conseqüència de les plagues i la sequera. La segona jugada ha estat justificar la presència a la zona presentant-se com benefactors socials, ajudant els agricultors aragonesos, que identifiquen els atacs a la central amb el seu tancament i el consegüent augment de l'atur.

Pel que fa a la Generalitat valenciana, la posició del govern ha anat evolucionant fins arribar a comprometre's directament amb la posició dels habitants de les comarques afectades. La recent celebració a Morella de la reunió de la Comissió d'Agricultura de les Corts valencianes va servir per apropar el problema als polítics valencians. En aquesta reunió, per primera vegada en la història d'aquest conflicte, el conseller d'Agricultura, Lluís Font de Mora, manifestava enèrgicament que si la central no deixava de contaminar les terres del nord del País Valencià, la Generalitat demanaria el tancament de les instal·lacions d'Endesa.

Fins i tot, el conseller Font de Mora va comparar l'hipotètic tancament amb el de la siderúrgia saguntina anys arrere, «dolorosa però necessària per

a la supervivència de l'ecosistema i de la vida de les comarques dels Ports i el Maestrat».

Mentrestant, Endesa ha mantingut la tesi que la central no contamina, però ha iniciat la instal·lació de mecanismes de filtració per reduir les emissions de sofre en un intent d'apropar-se al màxim a les normatives europees. A mig terme planteja el rentat previ dels lignits per eliminar-ne l'anhidrid sulfurós. No han considerat el sistema japonès, consistent a reciclar el sofre per a la fabricació d'abonaments químics, pel seu alt cost.

Protegir el desert

Als municipis afectats, amb una important minva d'ingressos, conseqüència del mal estat de la fusta que comercialitzen, només els queden dues possibilitats: que el govern valencià prengui mesures de força o guanyar la querrela presentada per delictes ecològic, i que la central siga obligada a deixar de contaminar i a repoblar els terrenys afectats. En cas contrari, quan l'any 2002 s'apliquen les reduccions sol·licitades per la delegació espanyola a Brussel·les, l'únic que es podrà protegir serà el desert provocat per setanta tones de sofre alhora. □

XIXONA, ENCARA EL MILLOR TORRÓ DEL MÓN

Catorze mil tones, en tres mesos

Entre setembre i desembre, vora quatre mil treballadors elaboren a Xixona més del setanta per cent del torró que es consumeix al món. És una indústria de temporada, però creixent.

Josep Ramon Lluch

Xixona és una població de la comarca de l'Alacantí en el sud eixut del País Valencià, que a l'estiu refresca les goles desesperades de turistes i nadius, i que a l'hivern ompli amb 14.000 tones de torrons les taules nadalencques de tot l'estat i de part d'Amèrica.

Any rere any, de fa moltes generacions, quan arriba setembre i acaba la temporada del gelat, comença el procés de fabricació del torró als tallers artesans i a les grans fàbriques xixonenques. Vora quatre mil operaris de bata blanca i barret asèptics elaboren el tra-

dicional dolç de Nadal, seguint les bases transmeses de pares a fills de manera inalterada. Els mestres torroners saben l'ofici, se l'estimen, i cada any tornen a donar el punt adequat a la barreja d'ametles, mel i sucre que és la base del bon torró tradicional, tant se val que siga dur o tou.

Aquesta llepolia antiga mourà enguany un volum que se situa entre 18.000 i 20.000 milions de pessetes, ja que, malgrat que el preu final de venda al públic, serà semblant al de l'any passat i inclús més barat en algunes varietats, l'augment del consum previst permetrà el creixement dels resultats econòmics dels fabricants. I no només